

”Vi vill rösta om

Katalanska självständighetsrörelsen växer sig allt starkare – krav

SPANIEN Imorgon röstar Skottland om självständighet. En liknande rörelse växer sig nu också stark i Spanien. Hundratusentals katalaner demonstrerade i förra veckan, de vill rösta om självständighet i november. Men den spanska regeringen säger nej.

Firandet börjar redan på morgonen. Hundratals organisationer köar för att lägga blommor vid monumentet av Rafael Casanova – översten som skadades i slaget om Barcelona den 11 september 1714 för 300 år sedan. Slaget satte punkt för det spanska tronföljdskriget och en unik period av katalansk självständighet. Folk tycks morgontrötta – det verkar som att man spar på krutet till den riktiga manifestationen i eftermiddag.

Plötsligt börjar folk busvissla och skrika ”fora, fora, fora la bandera espanyola!” Bort, bort, bort med den spanska flaggan! En grupp med en spansk flagga poliseskorteras fram till statyn. ”Fascister!” ropar några.

En relativt fredlig rörelse

Självständighetsrörelsen har generellt varit fredlig med undantag av en väpnad gruppering. Terra Lliure – fritt land gjorde sig skyldiga till ett mord och flera skadade i attentat under 80- och 90-talen, men tog aldrig riktigt fäste. De senaste årens demonstrationer har varit anmärkningsvärt befriade från våld.

– Vi vill uppnå frihet vid valurnorna och inte med våld, säger Oriol Ruíz, en av de som just skrikit åt de spanska nationalisterna.

– Vi har en historia av förtryck från det Spanien som de försvarar, det är därför vi skriker.

Kataloniens relation med Spanien har aldrig varit friktionsfri. Det senaste traumat var det spanska inbördeskriget 1936 till 1939 som ledde till Francos totalitära regim. Under diktaturen, som varade ända fram till hans död 1975, var det katalanska språket och andra katalanska kulturyttringar förbjudna. Den katalanske presidenten Artur Mas säger att premiärminister Mariano Rajoy ”fastnat i ett ickepolitiskt läge” och ber honom lyssna på det katalanska folket. Rajoy manar till enhet och solidaritet ifrån Madrid. Han anklagar katalanerna för att vara osolidariska mot fattigare regioner och hävdar att det är vad självständighetskampen egentligen handlar om.

I Barcelonas rådhus svettas folk i dräkter och kostymer. De olika gräsrotsorganisationer som organiserar dagens demonstration möter borgmästare Xavier Trias i en ceremoni till stöd

Jaume Marfany och borgmästare Xavier Trias i ceremonin för att godkänna "konsultationen" (omröstningen).

för omröstningen. Naturligtvis genomförs hela akten på katalanska – inget annat är tänkbart i den katalanska offentligheten.

När Dagens ETC pratar med Trias är han säker på sin sak:

– Katalonien kommer att bli självständigt. Det kommer att ta tid men vi blir en nation förr eller senare.

Han är inte ensam i den tron. Jaume Marfany, vice-ordförande i ANC (Assemblea Nacional de Catalunya) – och drivande bakom de senaste årens demonstrationer – är lika säker han:

– Självklart blir Katalonien självständigt till slut. Men jag vill inte stå här och spekulera, jag vill att folket ska få rösta.

Det är tredje året i rad som människor mobiliserar sig den 11 september. Upp till 1,8 miljoner personer bildade ett 200 000 kvadratmeter stort V mitt i centrala Barcelona. V som i Voluntat de Votar (viljan att rösta) och Victòria (seger).

– Mina föräldrar vill att vi ska fortsätta vara katalaner i Spanien medan jag vill ha självständighet men de stöder ändå att jag är här idag, säger 22-åriga David Gibert som bär omkring på en valurna med ett enda alternativ: sí.

”Madrid fattar ingenting”

Förra året lyckades katalanerna bilda en 48 mil lång mänsklig kedja längs med Kataloniens kust. Mariano Rajoy erkände det stora deltagandet men menade att han stödde ”den tysta majoriteten”.

– Det enda sättet att veta vad den tysta majoriteten vill är genom en folkomröstning, säger Jaume Marfany.

– Madrid fattar ingenting. De tror att vi hatar dem bara för att vi älskar oss själva, säger Montse Puigbó, en 60 årig katalansk nationalist som demonstrerar idag.

Jaume Marfany säger att han inte vill kalla sig nationalist:

– Jag vill se en katalansk nation men sedan får folk utifrån gärna bosätta sig här. Det står mellan att

tillhöra en spansk eller katalansk nation. Nationslöshet är inget alternativ.

Över 80 procent av katalanerna vill ha rätt att rösta om sin framtid. Men enligt

en opinionsundersökning publicerad i El País förra veckan tror bara 35 procent att de verkligen kommer att uppnå självständighet.

”Riskerar att kastas ut ur EU”

På andra håll i Barcelona höll katalanska opponenter egna manifestationer för sammanhållning. De tror att ett självständigt Katalonien vore en ekonomisk katastrof och är rädda att Katalonien ska kastas ut ur EU.

– Jag hoppas att det här leder till ökad automi för regionen men att vi håller ihop, säger Pedro Valverde som föddes i Barcelona av andalusiska föräldrar.

Självständighetsrörelsens uppsving kopplas ofta till den ekonomiska krisen som drabbat Spanien särskilt hårt.

Miljonprotesterna i Barcelona 2012 föregicks av ett misslyckat försök till en finanspolitisk pakt. Katalonien som Spaniens rikaste region halkar ned till fjärde plats efter en central skatteutjämning och det vill de ändra på. Den ekonomiska faktorn påstås vara vad som fått högern att haka på den vänsterpräglade självständighetsrörelsen.

Riktigt så enkelt är det dock inte.

Demonstrationen fick president Artur Mas som leder center-högerpartiet CiU (Convergència i Unió) att kalla till nyval. Valresultatet blev en seger för självständighetsrörelsen men ett nederlag för CiU. Vänsterpartiet ERC (Esquerra Republicana) växte och högern tvingades bilda regering med ett parti till vänster om socialisterna.

Stöd från både höger och vänster

Även 2010 demonstrerades det i Barcelona - då som reaktion på ett beslut i spansk författningsdomstol. 2003 valkampanjade socialisten Zapatero och lovade att han skulle stödja ”vilken författningsreform det katalanska parlamentet än godkänner”. När han sedan kom till makten 2004 utarbetade det katalanska parlamentet en regionsförfattning – l’estatut – som gav Katalonien mer självständighet och 2006 röstade folket igenom den. Zapatero höll sitt löfte och godkände processen.

Men representanter för oppositionen, det nuvarande regeringspartiet PP (Partido Popular), anmälde den nya författningen till spansk författningsdomstol som år 2010 ogiltigförklarade l’estatut. Katalanerna rasade och en markant ökning i stödet för självständighet noterades både från höger och vänster.

Samma författningsdomstol väntas i slutet av månaden besluta om folkomröstningen i november. Ingen väntar sig annat än att den slutgiltigt förklaras grundlagsvidrig.

– Då får vi hitta en annan väg inom lagens ramar, säger Jaume Marfany.

Emma Sofia Dedorson
dagens@etc.se

Oriol Ruíz med familj skriker åt spanska nationalisterna att avlägsna sig.

Upp till 1,8 miljoner demonstrerade för rätten att rösta.

vår framtid”

på folkomröstning: ”Vi är förtryckta av Spanien”

KATALONIEN

Är: En autonom region i nordöstra Spanien med egen flagga och nationalsång. Regionen omfattar de fyra provinserna Lleida, Tarragona, Girona och Barcelona.
Invånare: 7,6 miljoner invånare.
Språk: Katalanska, spanska och aranesiska är de tre officiella språken. Aranesiska talas i Arandalen i Pyrenéerna.

L'estelada - den katalanska flaggan med en extra stjärna symboliserar separatism.

Muriel Casals är en legendar inom självständighetsrörelsen. Hon leder Òmnia cultura. ”Vi vill att världen ska se oss”.

David Gibert vill att katalonien ska blir självständigt, men inte hans familj.

Gesten beyder korkad och Montse Puigbó visar vad hon tycker om "Madrid".